РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week,
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орґан Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 18-го марта 1916. Ч. 34. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, March 18, 1916. No. 34.

НІМЦЇ ОСТРІЛЮЮТЬ ВЖЕ ЗАХІДНІ ФОРТИ ВЕРДЕНУ.

Здобутє гори „мертвого чоловіка". — Поверх 1.000 полонених Французів.

Російське правительство обжалуване за погроми в Баку. — Думі грозять розвязанєм.

Американські війска перейшли в трох місцях границю Мексика.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

ФРАНЦУЗИ СТРАТИЛИ КОЛО ВЕРДЕН ЗНОВА 1.025 В ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 15. марта. — Урядовий звіт головного німецького штабу звучить:

„На лївім березї ріки Мези (на захід від Верден) перевели німецькі полки зі Шлеска сильний наступ на горі „мертвого чоловіка" і здобули французькі становища. Полонено поверх 1.000 нераненних жовнїрів і 25 офіцирів. Французи робили чотири рази протинапад, щоби відзискати утрачені становища, але дарма. Французькі війска були відтак приневолені з великими стратами цофнути ся назад.

„На правім березї ріки Мези сильна перестрілка артилєрії не устає анї на хвилю".

ГОРА „МЕРТВОГО ЧОЛОВІКА" ОСТАЛА СЯ В РУКАХ НІМЦЇВ ПОМИМО СИЛЬНИХ ПРОТИНАПАДІВ ФРАНЦУЗІВ.

БЕРЛІН, 16. марта. — Велика битва коло Верден як день так ніч триває без перестанку дальше. Здобутє гори „мертвого чоловіка" уможливило Німцям зблизити ся до західних фортів верденської кріпости.

Урядовий звіт звучить:

„Французи робили надлюдські зусиля, щоби лише відзискати утрачені становища на горі „мертвого чоловіка". Чотири рази йшла французька піхота приступом на Німців, але за кождим разом без найменьшого успіху. З великими стратами мусїли уступити назад.

„На східнім березї ріки Мези тяжкі гармати бомбардують дальше форти Вердену.

„В часї протинападу в Шампанії потерпіли Французи великі страти. В самих полонених втратили вони 152 жовнїрів".

ФРАНЦУЗИ ТРАТЯТЬ ОХОТУ ДО ДАЛЬШОЇ БОРОТЬБИ. — ВИДАНО ПРИКАЗ СТРІЛЯТИ НА ВІДДЇЛИ, ЯКІ УСТУПАЮТЬ З ПОЛЯ БИТВИ.

БЕРЛІН, 15. марта. — При полонених французьких жовнїрах під Верден найдено отсей розказ виданий командантом армії:

Ч. 1601-3 Битва дня 7. марта 1916 р.

Ґенерал Базлєр, командант одної части боєвої лїнії на лївім березї ріки Мези.

Розказ до командантів підчинених віддїлів:

„Війска не все ставлять опір, як се можна би надїяти ся. Аж до часу одержаня дальших точнїйших відомостий я припускаю, що тут винні команданти поодиноких віддїлів, не випоняючі належито своїх обовязків. Таких командантів поставить ся перед военний суд. Є конечним, щоби опір ставити до послїдної хвилї. Ми мусимо сповнити сьвятий обовязок: або здержати неприятеля, або полягти на поли битви. Команданти артилерії і машинових крісів одержали приказ стріляти на кождий віддїл, який посьмів би уступати з поля битви.

де Базлєр,
52 бриґада".

В ЛОНДОНЇ НАДЇЮТЬ СЯ ПРОТЯГОМ 24 ГОДИН ВЕЛИКОГО НАСТУПУ НІМЦЇВ НА ВЕРДЕН.

ЛОНДОН, 16. марта. — У військових кругах надїють ся, що протягом найблизших 24 годин буде порішена доля Вердену. Здобутє гори „мертвого чоловіка" уважають за великий успіх німецьких операцій. Німецькі війска, будучи в посїданю отсеї гори, приступлять сейчас до острілюваня західних фортів Вердену. Тяжкі німецькі гармати на цїлій боєвій лінії коло Вердену продовжають дальше своє дїло знищеня.

Треба надїяти ся, що вже в найблизших годинах Німцї переведуть з трох сторін наступ на Верден, щоби його приступом здобути і переломити французьку боєву лїнію.

ФРАНЦУСЬКИЙ МІНЇСТЕР ВІЙНИ ҐАЛЇЄНЇ УСТУПИВ.

ПАРИЖ, 16. марта. — Мінїстер війни ґенерал Ґалїєнї уступив зі свого становища. Його наслїдником іменований ґенерал Рок, який займав доси становище головного інспектора лїтаків.

Ґенерал Ґалїєнї з початку війни був іменований командантом Парижа. В жовтни 1915 р. увійшов він до кабінету яко мінїстер війни.

Його устулене з кабінету приписують деякі невдачам Французів під Верден.

В РОСІЇ:

ПОСЛИ ПРИПИСУЮТЬ ПРИЧИНУ ПОГРОМІВ ПРАВИТЕЛЬСТВУ. — ХВОСТОВ ГРОЗИТЬ РОЗВЯЗАНЄМ ДУМИ.

СТОКГОЛЬМ, 15. марта. — З Петрограду доносять, що посол Чатаров виголосив на засїданю думи промову, в якій обвинює правительство і його орґани за погроми в Баку (на Кавказї).

Посол Чатаров представив, що дня 5. марта в містї Баку голодні жінки кинули ся на склепи з хлїбом. Рівночасно впали до міста узброєні в сокири люди, які стали рабувати ріжні склепи. Се тривало через два днї. Число знищених склепів і маґазинів так велике, що цїле торговельне житє в містї устало.

Військовий командант в Баку видав був приказ жовнїрам, які становлять залоґу міста, стріляти на людий. Цїлі улицї були вкриті убитими і раненими.

Посол Чатаров робить закид, що і тут полїція, подібно як свого часу в Москві, зорґанїзувала сей погром. Яко незбитий доказ правди може послужити те, що склепи, яких власителї тїшать ся довірєм і приязнию начальства, остали цїлі. Коли люди розбивали і рабували склепи, полїція спокійно приглядала ся сїй роботї, а навіть власителям склепів не позволила уживати якихось средств оборони перед рабівниками.

Посол Скобєльов (соціялїст) вказав на мінїстра для внутрішних справ Хвостова яко причину погрому в Баку.

Часописи „Рєч" і „Бєржевия Вєдомості" подають, що Хвостов мав заповісти в найблизших днях розвязанє думи.

БУВШИЙ МІНЇСТЕР ВІЙНИ СУХОМЛЇНОВ ОБЖАЛУВАНИЙ.

ЛОНДОН, 15. марта. — Цар Николай згодив ся на рішенє слїдчої комісії, щоби докази в справі надужить, яких допускав ся бувший мінїстер війни Сухомлїнов, предложити державній радї до полагодженя. Сухомлїнова обжалувано за недоставленє на час і за брак военних матеріялів.

---o---

АВСТРІЯ ВИПОВІЛА ВІЙНУ ПОРТУҐАЛЇЇ.

БЕРЛІН, 15. марта. — З причини виповідженя війни Портуґалії Німеччиною, також і австрійський посол в Портуґалії зажадав видачі своїх пашпортів і враз з урядниками опустив Портуґалію.

---o---

ВЕЛИКІ ТУРЕЦЬКІ ВІЙСКА НА БОЄВИЙ ФРОНТ ПРОТИ РОСІЇ.

ПАРИЖ, 15. марта. — З Атен доносять, що турецьке правительство постановило всї війска, які стоять тепер до розпорядимости, вислати на боєвий фронт проти Росії. Велика часть війск зі Сирії, з Тракії і знад моря Мармара прибула вже на терен війни в Арменії.

---o---

УСТУПЛЕНЄ НІМЕЦЬКОГО МІНЇСТРА МАРИНАРКИ ТІРПІЦА.

БЕРЛІН, 16. марта. — Нинї подано урядово до відома про уступленє Тірпіца зі становища мінїстра маринарки. Його становище обняв адмірал Капель, який дотепер був головним начальником департаменту будови кораблів.

Причиною уступленя Тірпіца були ріжниці в поглядах щодо веденя дальшої военної акції на мори. Тірпіц був за тим, щоби підводні лодки дальше безоглядно вели свої операції на мори. Німецький цїсар і канцлєр, не хотячи наражувати Німеччину на евентуальну війну зі Злученими Державами, були гадки, щоби акцію підводних лодок в дечім обмежити. Се спричинило, що Тірпіц просив о звільненє з дотеперішного становища.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І МЕКСИКО:

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕЙШЛИ В ТРОХ МІСЦЯХ ГРАНИЦЮ МЕКСИКА.

ВАШИНҐТОН, 16. марта. — Вчера американські війска, зложені по найбільшій части з кінноти і віддїлів машинових крісів і гірських гармат, перейшли вчера в полудне в трох місцях границю Мексика.

Центр становить найбільший віддїл війска, около 4.000 людий, під командою ґенерала Першінґа. На чолї двох других віддїлів стоять полковники Слокум і Дод.

Американські війска находять ся вже около 20 миль від границї Злучених Держав.

ПРЕЗИДЕНТ КАРАНЦА ОБІЦЯВ АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ ПОМІЧ ПРОТИ ВІЛЛЇ, АЛЕ ЗАЖАДАВ ОРУЖЯ.

ЕЛЬ ПАЗО, 16. марта. — Президент Каранца заявив готовість помогти американським військам при польованю на Віллю, коли Злучені Держави зобовяжуть ся доставити військам Каранци оружя і амунїції.

В деяких кругах глядять з недовірєм на обітницї президента Каранци і побоюють ся, що скоро його війска одержуть оружє і амунїцію, перейдуть на сторону Віллї.

ҐЕНЕРАЛ ВІЛЛЯ УСТУПИВ В ГОРИ. — РАДИ ЙОГО АРМІЇ ЗАЄДНО ЗБІЛЬШАЮТЬ СЯ.

ЕЛЬ ПАЗО, 16. марта. — Ґенерал Вілля цофнув ся зі своєю армією в гори, щоби доперва в доґідну хвилю виступити до боротьби з Американцями.

Зі всїх сторін Мексика доносять, що населенє краю в більшій части відносить ся з великою симпатією до ґен. Віллї і величає його яко народного героя.

З деяких міст доходять вісти, що богато Мексиканцїв спішить до головної кватири Віллї, щоби станути в його рядах до боротьби проти наїзників. Богато жовнїрів з армії Каранци мало перейти на сторону Віллї.

АМЕРИКА ВИЗНАЧИЛА 50.000 ДОЛЯРІВ НАГОРОДИ ЗА ГОЛОВУ ВІЛЛЇ.

КОЛЮМБУС, 16. марта. — Командант пограничних американських війск, ґенерал Фонстон видав оголошенє, в якім обіцює 50.000 долярів нагороди за голову Віллї.

В приватній розмові ґен. Фонстон підносив незвичайну хоробрість Віллї і заявив, що його зловленє буде полученє з немалими трудностями. Вілля правдоподібно не стане до отвертого бою з американськими військами, але буде вести підїздову війну.

Скорше зате може удасть ся Віллю зґладити зі сьвіта при помочи його найблизших приятелів через підкупленє.

УКРАЇНСЬКА САМАРИТАНСЬКА ПОМІЧ У ЛЬВОВІ.

(Допись зі Львова).

Коли по уступленю Москалів зачали напливати до Львова наші ранені жовнїри, зараз повстала думка поміж українськими панночками, щоби урядити окремий шпиталь, де могли би працювати самі українські сестри. Як подумано, так зроблено! — Кілько труду і праці коштувало перше уладженє шпиталя, годї навіть описати. Зараз по зголошеню на тоту цїль духовного семинаря, 27. червня 1915 в протягу півтора дня, позвожено з ріжних сторін міста, з інститутів і приватних домів, ліжка й инші потрібні річи та уладжено шпиталь так, що як в кілька днїв потім ґенерал звиджував його, то не мав слів похвали, а і пізнїйше висказував ся о нїм: „ви з повним признанєм". З уваги, що тодї було трудно о робітника, то панночки самі заняли ся митєм і щурованєм, страшно побутом Москалів занедбаного будинку.

Скоро вість про український шпиталь рознесла ся по Львові, зараз почали напливати обильні жертви як в грошах так в білю і натураліях. Добрі люди помагали, як могли. Панї Українки, що були під той час у Львові, заняли ся шитєм біля і закупованєм потрібних річий. Охочих до праці в шпитали було так богато, що прикро було що хвилї відмовляти зголошуючим ся. — Праця ішла жваво й охочо.

Панї, котрі від початку працювали в шпитали, і кілька прихильних тій справі мущин постарали ся о тоє, що в другій половинї липня 1915 зібрала ся майже вся українська інтелїґенція, перебуваюча тодї у Львові, на спільну нараду, що і як дальше робити. — Щоби мати оборону перед всїлякими напастями непокликаних опікунів, вибрано комітет з 15 осіб мущин і женщин, котрий і доси опікує ся Українською Самаританською Помочию.

Військові власти відносять ся дуже прихильно до праці наших сестер, а молоденькі робітницї, совісною працею і статочним поведенєм виробили собі загальне поважанє і признанє у військових властий. В навечерє Різдва Христ. 1916 уряджено в шпитали для всїх хорих „ялинку" і обдаровано також всїх жовнїрів Українців по других шпиталях.

Яка небудь доля стріне в будучности Українську Самаританську Поміч, то всеж сама її поява є доказом, які богаті дари вложив Бог в серце української жінки, котрі при розумнім веденю можуть віддати велику услугу вітчинї. Ті ніжні руки наших панночок, котрі не цофали ся перед найпростійшою роботою в шпитали, та дотикали ся зі щирим співчутєм відражаючих ран, ті руки чесні понесуть певно і пізнїйше поміч всюди, де її лише буде треба.

Як прихильно відносить ся українська суспільність до Української Самаританської Помочи, видно з того, що на ялинку для ранених жовнїрів, на її зазив з усїх сторін краю поплили щедрі жертви, так що Заряд міг обдарувати до двох тисячів хорих. Найбільшу утїху справляли хорим молитвенники, котрих роздано понад тисяч штук. Крім того роздано хорим кількасот сьвітських книжок, також патріотичні картки з видами, образцї, медалики, хрестики, та инші дрібницї. Хорі в семинарськім шпитали при улици Коперника і всї Українцї, що з других шпиталів там прийшло (понад 900 осіб), дістали також білі колачики і ріжні сьвяточні ласощі. Для тяжко хорих по других шпиталях передано дарунки на руки старшого полевого курата о. Кипакевича. В шпитали при ул. Коперника дістали також всї сьвяточну вечеру, се є борщ, пиріжки і кутю. — Що українська суспільність давала радо свої лепти на сю цїль, видно з дописок повних щирого всспівчутя для недужих жовнїрів. Нагородою для всїх жертводавцїв нехай буде ся утїха, яку вони справили нещасним хорим борцям.

До розвою Української Самаританської Помочи причинили ся головно панї: Павлина Гладилович, Наталя Домбчевська, Люба Артимович, Софія Коблянська, о. Павло Демчук, а не меньше і о. Йосиф Кипакевич та цїлий ряд инших пань і панночок, за що їм належить ся повне признанє.

НА ПРЮ, БЕЗ ЛЯКУ І ЗНЕВІРИ!

VII.

Тяжко бороти ся з князями.

Болючим є, коли тебе обидить той, на кого-не-можеш жалувати ся.
Римський писатель С. Публій.

Князь Церкви, як вийде на проповідальницю і як виголосить проповідь про „Мариську": як то вона, їдучи до Америки, станула по дорозі в місті Гамбурґу; як то вона висипала сир до сплювачки, а опісля набирала його на хліб і їла; як, приїхавши до Америки, зробила ся пані, бо пійшла за жидівську няньку; і за те, що вона є нянькою, „поставте, людоньки, свічку перед іконою Пречистої Діви на ту інтенцію, щоби та „Мариська" так скапала, як скапає та свічка" — як виголосить, кажемо, таку проповідь, то деякий вірний не може витримати до кінця, але часто в середині проповіди вибігає з церкви, біжить просто до бари і вине добру келішину, щоби стримати нуди. А дівчата купують з плачем свічки і ставлять перед Пречистою, щоби Мариська „скапала". Чудна проповідь на тему християнської любови; а ще красші її наслідки. Таких проповідий є богато; — зрештою проповідництвом ми не займаємо ся.

Епископський секретар о. Стецюк не може бути більший від свого пана, але також щось потрафить і кричить з проповідальниці: „Плюньте в очи кождому, хто вам буде говорити про Український Сойм!" Чи хто плював — не знаємо.

Епископська ґазета „Америка" час від часу пише: „От „Свобода", „Народна Воля", „Гайдамаки", „Нове Житє" і ще инші часописи знюхали ся і тримають ся разом. Так само зійшли ся тепер разом і живуть в згоді: старосоюзовці, новосоюзовці, соціялісти, ґайдамаки, пресвитеріяни і тим подібні. І всі вони загалом — се бандити, пяні фірмани, гетьмани від бар, федерація чортів". — Гарні прізвища — нема що казати. Цілком згідне з наукою Христа...

Але „Америка" пійшла ще дальше і каже: „От куми зі „Свободи" і з Українського Народного Союза знюхали ся разом і дібрали собі до помочи чоловіка, котрому прилипли до рук народні фонди".

Над тим всім треба би конче застановити ся. Правда, всі вичислені „Америкою" часописи йдуть часом рука в руку, бо того вимагає народний інтерес. Ми всі повинні злучити ся як один муж до народної роботи, бо так вимагає народна справа і християнська наука. Але чи за те, що ми не сваримо ся, „Америка" має нас визивати?

Ще дещо про кумів і про народні фонди, що прилипли до рук чоловіка, котрого ми прибрали собі до помочи. Із слів „Америки" виходить, що всі ті урядники Українського Народного Союза, котрі разом з другими приготовляли народну роботу і брали в ній участь, мусять бути людьми нечесними; ба навіть хтось там покрав народні фонди. Справді, се було би дуже сумне, коли би ми такого чоловіка дібрали собі до помочи. Ми шукали між собою за таким чоловіком, що мав до діла з народними фондами, і не знайшли. Але „Америка" свого часу нападала на д-ра Демидчука за те, що він з нами „тримає" і що він наш „параван"; і щось там говорила за „процент" — що др. Демидчук вияснив був. А тому, що з нами ніхто иньший зпоза редакції і уряду У. Н. Союза не жив близше, кромі д-ра Демидчука, котрий був колись орґанізатором фондів „Рідної Школи", то виглядає се так, що то до рук п. Демидчука прилипли ті народні фонди.

І тут виходить уже болюче питане: **Як то?** Епископ, не могучи знищити свого політичного противника такими **арґументами, як: „зрадник", „киринник", „аґент д-ра К. Левицького", „розбивач народної роботи"** — коли не помогли инші попередні сплетні, розсівані приватною дорогою — мав би виходити ся за такий негідний арґумент, **як: робити свого противника злодієм?** Се нам не може помістити ся в голові і тому ми на сім місци взиваємо публично „Америку", нехай вона запитає своїх хлібодавців, кого саме вони мають на думці, а тоді ми переведемо розправу, на котру допустимо репрезентанта „Америки", і коли тому чоловікови викажуть вину, то ми його позбудемо ся. Бо коли би сей закид відносив ся до д-ра Демидчука, то ми скажемо з гори, що такої обиди, заданої репрезентантови „Загальної Української Ради" в часї, коли він не міг боронити ся, плазом пустити не можна. Се є засаднича справа. Бо може бути хтось чесним чоловіком в краю, може бути добрим і щирим народним робітником, може бути загально шанованим і безкористним; то вже за те лише, що він приїхав до Америки, хтось має його робити злодієм? Так се виглядало би, що до Америки їдуть самі злодії, а чесний чоловік тут не повинен бути. Чи „Америка" розуміє, що пише? Се-ж була би нікчемність. Таж мусять бути якісь границі в напастях, бо инакше — „хто мечем воює, від меча згине!"

Вкінци ми мусимо приглянути ся значінью слова „кум". Не длятого, що нас „Америка" назвала кумами, а тому, щоби вже раз ту справу полагодити.

Уживаючи слова „кум", „Америка" робить медвежу прислугу українському народови і дуже небезпечний прецеденс на будуче. Бо розважмо:

Ми дуже добре розуміємо, що наші інтеліґенти, хотячи висловити ся з погордою про консерватизм нашого простого народа, уживають на се слова „кум". Нїщо злого ще не було би, коли сього слова уживано лише в такім значіню. Тимчасом поняте сього слова розширяєть ся і дальше на хлопський стан взагалі, хотячи висловити хлопам погорду. І ми спитаємо „Америку": Чи висловлюванє погорди до найщирших верств народу, до хлопів, котрі, приїхавши до Америки, стали робітниками — чи таке висловлюванє погорди не криє в собі небезпеки, що сї робітники-хлопи-куми зорґанїзують ся і стануть ненавидіти всїх інтеліґентів, які є в нашім народі? То що не було би великої небезпеки, як би сї робітники зорґанізувались яко маса проти сеї горстки інтеліґентів, що ґрупують ся коло „Америки". Бо остаточно з упадком „Америки" і її політики український нарід не стратить нічого, хиба зискає. Але коли би так сї робітники-хлопи кинули клич: „Проч з інтеліґенцією!" — то що тоді буде зі всїми нашими сьвящениками і тими сьвітськими інтеліґентами, що працюють між нами, з нами і для нас? Чи се не буде якийсь новий клясовий роздор?

Тому на сім місци ми перестеріґаємо наш нарід перед такими кличами. Судїть кождого чоловіка після його вартости і не дайте ся збаламутити провокацією „Америки". Коли-ж ся часопись починає нас хлопів-робітників так визивати, то ми мусимо витягнути з того відповідну науку. Нехай собі філядельфійські круги не думають, що „куми"-хлопи-робітники мають бути для них дійною коровою, що має лише заплатити катедратик, а більше нічого сей „кум" не варта!

Ми пійдемо дальше: У нас в Галичині бувало, що сьвященики, учителї, академіки, адвокати і инші так звані інтеліґенти вишукували власне хлопські діти і давали їх на науку та помагали опісля, чим могли. Ті діти зживали ся відтак з тою інтеліґенцією і ми можемо на щастє похвалити ся, що наша сьвітська й духовна інтеліґенція — се хлопська, робітнича інтеліґенція, яка вийшла з народа і разом з народом працювала. І тому лише наш нарід відносить ся тай відносить ся з довірєм до своєї інтеліґенції.

Дальше, коли дехто з тих інтеліґентів замітив підчас своєї народної роботи спосібнїйшого молодого парібчака, то кілько то разів бувало, що той інтеліґентний чоловік вечерами учив таких молодців в читальни чи де в приватній хатї і приготовляв їх на народних робітників. І опісля вони разом ішли і працювали. Отже не конче самі латинські школи дають чоловікови знанє, але й домашна, приватна наука і житєвий досьвід. І коли такі інтеліґентні хлопи-робітники виробили ся хоч би тутки в Америці і працюють з народом, то „Америка" має називати їх з погордою „кумами"? За що? За те, що вони працюють над собою і вчили ся і любили свій нарід і трудили ся на народнім поли, то тепер треба їх копнути і крикнути: „Куми, проч, — бо ми у Філядельфії пани, а ви решта нічого не варта!" Га, добре і се знати.

А може епископська ґазета хоче словом „кум" сказати, що хтось із нас ходить до бар на пиятику? Ми по сальонах не волочимо ся і ніхто тут не скаже, щоби урядники У. Н. Союза чи хтонебудь із персоналу „Свободи" вели якесь згіршаюче житє. А як би навіть котрийсь урядник зійшов ся случайно з робітником по роботі і випив з ним склянку пива — чи се такий страшний злочин?

А може тим словом „кум", хоче „Америка" нам допечи, що ми всї урядники тримаємо ся разом і спільно, як пристало чесним і характерним людям, працюємо для добра порученої нам орґанізації і разом після наших сил беремо участь в народній роботі? Виходить з того, що епископська ґазета хоче конечно довести до сварні, до бійки і до ненависти між нами — і вже такий сам намір є неморальний. Бо за те, що ми жиємо примірно, заслугуємо на признанє, а не на ганьбу.

Зі сказаного виходилоб, що з Філядельфії замісць релиґії любови проповідують ся релиґію ненависти. О скільки ми знаємо духа християнської науки, то якраз вона, в противенстві до понять поганських, принесла клич любови. І се є основа християнської науки. Міжтим ми з Філядельфії чуємо зовсїм противну науку. І що-ж ми і цілий наш нарід маємо думати про се, коли той, хто покликаний до голошеня науки любови, поширює науку ненависти? Се-ж не жарти! — се замах на цілий наш дотеперішний погляд на поступоване людий зглядом себе. Се є вивернене основ християнської науки до гори коренем. А се може потягнути за собою необчислені наслідки.

І тому до здержаня сього лиха покликані всі, не лише ми. Се вже не є часописна полєміка межи „Свободою" й „Америкою", але боротьба о привернене основних засад, після яких поступає тепер ціле людство.

* * *

Любов є сповненєм закона (Римл. 13, 10).

Коли хто говорить, що любить Бога, а брата свого ненавидить, то се неправда. Бо як можна не любити брата, котрого видить, а любити Бога, котрого не видів? (Іван 4,19).

ЗАПИСКИ.

РАХУНКИ, ДІЯВОЛЬСЬКА РІЧ.

Філядельфійська ґазета „Америка", подаючи в числі з 12-ого лютого с. р. виказ жертв на сиротинець, зрахувала, що разом тих жертв є $27.00. Тимчасом кождий чоловік, що бодай кашку вміє рахувати, счисливши ті жертви до купи, побачить, що їх разом є не $27.00, але — **$195.69**, значить около сїм разів стільки, як нарахувала „Америка".

Як такого блуду допустила ся „Америка", годі вгадати. Хиба вона замісць додавати — **віднимала?** Але до чиєї кишені віднимала бідні спірітські гроші?

Може би вона в справі того рахунку оголосила „отверте письмо до контрольної комісії Українського Народного Союза?" Га?

МОСКВОФІЛИ ПРО „АМЕРИКУ".

В нюйорській москвофільській ґазеті „Свѣтъ" пише один дописуватель про філядельфійську „Америку" ось-так:

„Коли я заглянулъ въ „Америку", то певно ни въ одной корчмѣ въ старомъ краю найслабѣйшїи пьяки не знали такъ ганьбитися, хотя бы даже о якихъ 5—10 лѣтъ по панщинѣ, коли то до безпамяти пило все що жило, билося и сварилося".

Часом і кацапови, нехотячи, вирветь ся слово правди.

КРАСНИЙ ПРИКЛАД.

Польський епископ Павло Роде з Ґрін Бей, Віс., жертвував $1.000.00 на народні цїли свого народа.

Се добрий приклад для всїх епископів, щоби давали жертви — кождий на цїли свого народа. Часом трафить ся, що якийсь епископ обіцяє зложити жертву цїлий рік наперед (а властиво — рік тому назад), то такий епископ тимбільше повинен задивити ся на епископа Роде.

„ПРАВДА" ПРОТИ — ПРАВДИ.

Як пригадують собі наші читачі, недавно подали ми були статю з російської ґазети „Рѣчь" (виходить в Петроґраді) про те, як звісний кацап Дудикевич господарить рублями в Ростові над Доном.

Олифантська кацапська ґазета „Правда" передрукувала ту статю, але замісць напятнувати такого Дудикевича, то ще взяла його в оборону і то в той спосіб, що передрукувала ще з російської ґазети „Приазовскій Край" (виходить в Ростові над Доном) **резолюцію 70-ти кацапських студентів**, в якій вони боронили Дудикевича.

Але спитаємо ся редактора „Правди":

1) **Чому Дудикевича не боронять тисячі бідних галицьких хлопів, їх жінки і діти**, котрі, збаламучені кацапами, дали ся вивезти до Росії і ходять голі та босі по місті (Ростові над Доном) та простягають руку за жебраним хлібом?

2) Чому Дудикевич, хоч грозив, що заскаржить до суду редакторку „Пр. Края" (Московку), а не заскаржив?

3) Чому опісля на отвертий зазив редакторки „Пр. Края" до Дудикевича, щоби сповнив свою погрозу і заскаржив її до суду, а вона докаже, що він і Глушкевич ведуть розтратне житє, а хлопи вмирають масами з голоду і хороби, — Дудикевич не обізвав ся ані одним словом?

Про се цікаві би дізнатись і москвофіли в Америці, бо ще і їх взивають кацапські ґазети, аби докинули своїх доляриків Дудикевичеви і Глушкевичеви на шампана.

ЗЛОДІЙСЬКЕ СЕРЦЕ.

Американські ґазети доносять, що злодії у вязниці Сінґ Сінґ зробили 40.000 кавалків всякого рода одінь для потерпівших від війни Поляків.

Всюди треба вміти дістати ся.

ВІСТИ З ВІЙНИ.

Житють:	Згинуло:
4 королі,	5 міліонів
2 цісарі,	простих людий.
2 царі,	
1 султан,	
1 мікадо,	
1 -президент.	

Українські Січові Стрільці.

ЗИМА В ПОЛИ.

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

До початків січня 1916. була на Поділю і взагалі в середній Европі **дуже легка зима**, з виїмком власних морозів на початку зими. Звичайно так було, що мороз нагло вдарить, продержить день або два — і знов все розмокає, а на подвірях стрілецьких кватир та на сільських дорогах творить ся непроходиме болото. Стрільці зготовать то глибоке, дуже липке, соснівське*) болото, але дощ знова розмочує землю і болото стає таке саме, як було передше, бо ані уличі села ані обійстя не є вимощені камінєм.

Через вічне зготанє **болота** стали подвіря і улиці дуже низкі, по середині найнизші, а хати остали наче на горбках. Серед обійстя лежать величезні купи назгортаного болота. Як господарі повернуть до сего опорожненого села, то певно ані своїх хат, стодїл, стаєн не пізнають, анї свойого села; такі там зміни поробили ся. 10. січня розпочали ся **морози** і упав невеликий **сніг**.

Довгими **вечерами** Стрільці читають. Коло 4. години зполудня засьвічують сьвічки і читають через 5 до 7 годин часописи, книжки і брошури. Стрільці закупили около 300 примірників першого числа українського журнала „Шляхи", що виходить у Львові. Але якось ніхто не завважує, щоби через те читанє при недостаточнім сьвітлі псував ся кому зір. Взагалї Стрільці чують ся **здорові**, мимо того, що їх кватири не є надто добрі з гіґієнічного огляду. Се дієть ся певно через добрий харч і щоденний рух на сьвіжім воздусї при роботі або при вправах. А безперечно причиняють ся до того ще й **тепла одіж**, яку Стрільці дістали на зиму. Кождий має кожушок, плащ, теплє біле, пелерину, бодай по 2 пари теплих онуч. Меньшість має чоботи, більшість черевики. Богато Стрільців має кавчукові плащі проти дощу.

Очевидно, що при такім заосмотреню ніхто не мерзне. Але нікому не було би студено і без того, бо досі ще не було добрих морозів. Дотепер всего-на-всего один раз придала ся „комінярка" (охорона проти морозу на уха і голову).

„**Служба**" лучаєть ся кождій четі раз на три тижні і триває 24 години. Тоді Стрілець має по кождих 2 годинах варти 4 години відпочинку.

З початком січня на півночі і на полуднє від стрілецьких становищ гудуть **гармати**. Часом було чути також торохтїнє машинових крісів. Стрільці сподівали ся, що прийде і на них черга станути до бою. Але коло 10. січня настав на тім фронті цілковитий спокій.

Трохи ріжноманїтности в сїру буденщину твердого житя в поли — внесло до Стрільців **пожар деяктрих стрілецьких кватир**. Погоріла дня 12. січня кватира полкової музики і першої чети з сотнї Вітовського. Як ся чета вернула в полудне з роботи, було вже по всїм. Її кватира була без даху. На подвіря валяли ся недопалені кізли і солома з даху. Стрілецькі річи погоріли тільки в тім кутї хати, від котрого почало горіти. Зрештою усї кріси і зброю, тайстри і сакви з усїм добутком стрілецьким вдало ся вчас повиносити з хати — так, що лише деякі дрібниці попропадали. Огонь кинув ся з того, що рура від зелїзної печі занадто розігріла ся.

Вітер заніс огонь також на сусідню хату, де живуть стрілецькі музики, і вони ледво встигли уратувати свої інструменти і річи. Але їх кватира мало потерпіла. Надпалені кізли понаправляли вони при помочи наших піонірів так само попите хати — і живуть дальше на своїй кватирі.

Над хатою першої чети із сотнї Вітовського роблять наші піоніри дах. Стрільці з тої чети поробили у своїй кватирі прічі та дістали сьвіжу солому, тож вдоволені, що тепер вже не будуть топтати ногами по своїх „ліжках"-леговищах, та не будуть збивати за кождим кроком цілих туманів куряви і пороху.

Вперто повторювала ся чутка, що коло половини січня мають перенести Стрільців із резервових кватир до першої лінії боєвої.

Стрілецька кіннота, що мала вже около 200 вправлених їздців, мабуть перестане істнувати. Покищо остало ще около 30 Стрільців з четарем Камінським при кінноті. Решта приділена до сотень другого стрілецького куріня. Кажуть, що се стало ся тому, бо приходний Стрільцям начальник того відділу кінноти, рітмайстер Фаркач, уступив.

Зі стрілецької кадри **асентировано** недавно до війська кількасот запрошених Українських Січових Стрільців. Три стрілецькі офіцири, а саме: сотник **Вітовський** і четарі: **Гаврилко** та **Саєвич** їдуть сими днями на Холмщину і Волинь у стрілецьких справах. Польські леґіонарі находять ся там здавна.

Так представлясть ся тутешна буденщина зимової війни.

Ростислав Заклинський.

Відень, 24. І. 1916.

*) Соснів — село над Стрипою в підгаєцькім повіті.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper

Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
To United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
To Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Заява Мирослава Січинського, секретаря Федерації Українців у Злучених Державах Америки, перед конґресовою комісією для заграничних справ, дня 25. лютого с. р.

В имени Федерації Українців у Злучених Державах, яка є союзом українських товариств в сім краю, бажаю заявити, що ми Українці твердо віримо, що без визволеня пригноблених народів в східній Европі *не є можливим ні мир тривалий*, ні демократія, ні економічний добробут.

Теперішна війна ведеть ся не тільки за сьвітову *торговлю* та *пановане над кольоніями* в Африці, ні, вона ведеть ся також за пановане над „кольоніями в Европі", себто за пановане над тими поневоленими краями, якими, після сего як вони втратили самоуправу, правлять і яких висисають їх сильнійші сусіди.

Україною, Литвою, Польщею, Боснією та Македонією послідними часами не правили їх власні люди. Українцями Австро-Угорщини правили (в східній Галичині) польська і (в Угорщині) мадярська аристократія та бюрократія; Українцями, Литвинами та Поляками, що живуть в Росії, правили московські урядники; Серби у Боснії були під приказами австрійських Німців і Мадярів, а македонські Болгари під рукою сербського уряду. Будучи під чужим панованем і *розділені між дві або і більше держав*, ті країни на довгий час були спокусою для мілітаристичних держав. Одначе поневолені народи бажають самоуправи і працюють в сім напрямі.

Добре угрунтовані національні держави є одинокими частинами Европи, що осягнули внутрішну гармонію.

В державах австро-угорській та російській боротьба національна така остра та безвпинна, що культурний поступ там майже стоїть на місци, а народне правлїне є неможливе.

Економічний поступ поневолених народів є повільний, вони ані не витворюють богато, ані богато не купують. Всі їх духові сили посьвячені на се, щоби заховати при житю свою національність. Є се страшенна втрата людської енерґії — ся політика винародовленя — яку европейські автократії, бюрократії та февдальні аристократії вживають супроти меньших або слабше розвинених народностий та рас.

Треба піднести, що раси і національности европейські є закорінені в земли, вони не мішають ся одні з другими подібно як се діеть ся в Злучених Державах.

І як природною річию є, що в Злучених Державах Америки многі расові одиниці, розкинені тут і там серед неспорідненого собі населеня, не домагають ся самоуправи на підставі національности, такожно природним є, що многі однорідні народи Европи, що населюють ріжні території, бажають правити собою на землях, які вони займали через довгі віки.

Не зважаючи на довголітний утиск, европейські народи не гинуть. Ані російський не зміг протягом висше двох соток літ змосковщити 25,000,000 українських або так званих „мало-руських" мужиків, яких позбавив вживаня їх матірної мови у всіх школах; ані добре зорганізована машина пруської аристократії не вспіла протягом 20 років понімчити Поляків в Позnaню. Відколи американська і французька революція розбудили европейські народи до демократії, Европа мала кільканайцять відроджених народів, але ані одного примру, що котрийсь нарід завмер.

Поневолені але віджившi народи східної Европи є *тепер поділені між три держави* — російську, німецьку та австро-угорську. Вони обіймають Фінляндців, Естонців, Лотишів, Литвинів, Поляків, Чехів, Словаків, Словінців, Хорватів, Сербів і наостанок, найчисленнійших зпоміж усіх, а найменьше звісних, Українців, що їх зовуть в російській державі „Малоросами", а в австро-угорській — „Русинами".

Разом взявши — около сто міліонів людий вижидає від мирової конференції порішеня своєї будучности!

Так як Ґреція, Сербія, Румунія і Болгарія остали відділені від турецької держави і зорганізовані в осібні країни *на велику шкоду турецькому імперіялізмови*, але без дійсної шкоди для турецького народа, чого наслідком було велике скріплене та економічне і духове піднесене народів грецького, румунського та болгарського, такожно Фінляндія, балтійські провінції, Польща та Україна могли би бути відділені підчас сеї війни від Росії.

Коли би російська держава втратила Україну, себто цілу полудневу Росію, так як втратила Польщу, то ся богата українська земля, повна мінералів всякого рода, повинна мати змогу рішати про свою власну долю, а не стати польською, німецькою або австрійською провінцією. Україну заселює господарний, спосібний і демократичний народ, що числить 35 міліонів. Його признала осібним народом Російська Імператорська Академія Наук в Петрограді, тільки не признає його таким російський уряд; є се народ, якого предки зорґанізували першу републику новітних часів на сході Европи, а який нині достарчає найліпших сил в боротьбі за демократизацію Росії.

Українцям треба дати право рішати самим про себе, при помочи всенародного голосованя або в другий який спосіб, чи вони бажають створити свою незавиcиму державу, чи федерацію з другим народом або народами. Се повинно бути одним з головних домагань Конґресу Невтральних Країн від воюючих держав, бо доперва як справді буде введена в житє засада, що „кождий нарід має бути паном на своїй власній земли", житеві інтереси невтральних держав будуть обезпечені і заведений тривалий мир.

В разї, як би розбирано російську імперію, треба в інтересі мира дати подібну нагоду також Польщі, Литві та Фінляндії.

В разї поділу австро-угорської держави, східна Галичина, заселена Українцями (Русинами), не повинна стати ані польською ані російською провінцією. Десять національних територій, з яких складаєть ся Австро-Угорщина, *не повинні* бути розділені між сусідів, але повинні рішити про свою будучність при помочи голосованя, при помочи *виразу народної волї*, під доглядом невтральних спеціяльних делеґатів.

Спільні інтереси, спільна мова і спільне по*ходжене* є одними з причин істнованя ріжних національностий, але народна воля се й є національність. Се видно найяснійше на примірі Злучених Держав. Американці належать до всїх рас і типів під небом. Вони говорять всякими мовами і представляють усі віроісповіданя сьвіта. Одно є в них спільним: їх вибір. „Америка, се країна тих, що схотіли бути Американцями" („Ді Оипапюлер Рівю").

Те саме мож сказати про народи Европи.

Голосванем повинно бути рішене національне питане.

Чи нема рації надіяти ся, що делеґат Злучених Держав буде обстоювати сю засаду? Його можуть переголосувати. Тоді остане ще другий, практичний спосіб увільненя угнетених народів без того, щоби розбирати державу російську, австро-угорську або німецьку.

Італійська, французька, німецька і рето-романська частини *швайцарської републики* тішать ся самоуправою і є приміром, як ріжні народи, не теряючи своїх прикмет і своєї індивідуальности, можуть зляти ся разом у висшу одиницю і створити міжнародну спілку. Пожаданість і можливість такої спілки виражує навіть конституція Австрії.

Параґраф 19-ий сеї конституції звучить як слідує: „Всі народи держави тішать ся однаковими правами і кождий народ має невідємлиме право заявляти свою національність та розвивати свою мову. Держава признає рівні права всім мовам країни в школї, урядах і публичнім житю".

Сю конституцію много разів подоптали февдальна шляхта і другі середновічні сили Австрії, але чрез поширенє рівних політичних прав Австрія швидко поступала *вперед* до ідеалу самоуправи народів. **Як би ся конституція була виконувана можливо, то в Европі не було би сеї війни.**

Колиж Австрія була змушена признати в своїй конституції рівні права до самоуправи для всїх австрійських народів 50 літ сему назад, то ми вже не можемо казати, що засада народної автономії се мрія, а визволенє угнетених народів — се утопія. Політичні права проголошувано часто далеко передтим, заки ними мож було користувати ся. Чого східній Европі брак, се введенє в житє засади самоуправи національностий, так як вона виражена в австрійській конституції і зєдиненя самоуправних національностий у спілку, подібну до американських Злучених Держав.

Чиж не слїд надіяти ся, що американські делеґати на мировій конференції проголосять іменем сто міліонів вільних Американців право сотки міліонів *поневолених* Европейців до самоуправи в тих спілках, які вони можуть потворити?

І чи не слїд надіяти ся, що мирова конференція під впливом великої американської републики проголосить і заґварантує самоуправу всім національним територіям в Росії та Австро-Угорщині, подібно як всї американські стейти тішать ся самоуправою, будучи в той сам час зєдинені разом в Американські Злучені Держави?

Заява Юрія Рафаловича, почетного секретаря Британського Українського Комітету в справі визвольних змагань українського народа.

Коли доля поневолених европейських народів, котрі мають признане їх народне становище, як Поляки або Чехи, є тяжкою, то доля такого поневоленого народу як Українці є значно тяжша. Хоч Українці (звісні яко Малороси в Росії а яко Русини у східній Галичині) є найчисленнійші зі всїх поневолених народів (вони числять кругло беручи 29,000,000 в Росії, а 4,000,000 в Австро-Угорщині), одначе їх не признають віддільним народом і артикули 1-ий, 2-ий і 3-ий резолюції, яка *є перед вами, їх не згадують.*

А проте вони творять одиницю з добре означеними границями, які є потрібні для незавиcимого *житя незавиcимої нації*. Числа, які я подав висше, ще зібльшать ся, коли взяти під увагу число Українців емігрантів. Їх є висше 1,000,000 в Сибірі, около 600,000 в Злучених Державах і що найменьше 300,000 в Канаді.

Богато було запевнень зі сторони кількох мужів державних Великої Британії та Франції про сьвятість прав малих народностий та про бажане боронити їх перед панованем імперій. Українці, що належать до індивідуалістичної, але вельми демократичної нації, яка ніколи на протязі цілої своєї історії не вела заборчої війни, покладали деякі надії на засаду проголошену Сер Едвардом Ґреєм в галї Бехштайн, дня 22. марта 1915 року. (Що всї малі народности повинні мати волю жити, витворюючи для себе зовсім свобідно свої власні форми правліня та для свого власного розвитку, без огляду на се, чи вони мають великі чи малі держави).

Як засада відрубности українського народа не буде признана на мировій конференції, то мусимо рахувати ся з тим, що в недовзї будемо мати другу европейську війну та повстане в полудневих провінціях російської держави.

Многі питаня, на перший погляд не можливі тепер до рішеня, мож би розвязати через признане незавиcимої України.

Передівсім було би порішене жидівське питане в Росії та Польщі. Всї російські Жиди живуть в „границях осілости", а границі осілости, або одно велике Ґетто, се нічого иншого як тільки Україна, Польща та Литва, що разом творять східні та західні провінції російської імперії. Вільна Україна, коли взяти під розвагу добре звісну релиґійну терпимість українського мужицтва, не робила би більшої ріжниці між Жидами а Християнами, як се робить република Злучених Держав.

А що Україна панує над Чорним морем, то свобода Восфору та Дарданелів була би запевнена через спільну умову для всїх торговельних держав. Турецький уряд розуміє се добре і держава меньша від російської, а бодай меньше аґресивна, була би далеко більше пожаданим сусідом не тільки для Туреччини але, і для Румунії та Болгарії.

Тоді і вільна република обіймаюча полудневих і середущих Славян, а *незавиcима як від Росії так* і від Австрії, стала би що найменьше можливою.

Пропаґанда, яку Українці почали у всїх невтральних і воюючих державах, має на цїли збільшити число прихильників України. Тут можу сказати, що чотири року сему назад ми заснували в Лондонї спеціяльний Британський Український Комітет, щоби помочи розбудити симпатію для українських змагань.

Треба доконче вказати на спеціяльний ґеоґрафічний і расовий характер Балкану та цілої східної Европи взагалї. Ніякий мир не може бути тривалий, ані не можна буде заснувати Федерації східно-европейських народів, доки засада відрубности української нації не буде раз на все признана. Се одначе не мусить доконче потягати за *собою віділенє її від иших держав.*

Ю. Рафалович,
почетний секретар
Британського Українського Комітету.

Українці надіють ся визволеня по війні.

Жаданя Українців зрозуміти не тяжко. На російській Україні терплять вони від гнету, переслїдуваня і подавленя свого народного житя, яких причиною—бажане помосковщити їх. На угорській Україні їм навіть не дозволено істнувати. В австрійській Україні вони мають бодай можність тішити ся повною свободою на Буковині, а в Галичині мають практично такі самі права, хоч що правда значно ограничені польською шляхтою, що панує в польській західній, а також в українській (руській) східній Галичині.

Український народ виразно заявляє своє право сам рішати про будучність земель, на яких він становить більшість, ґарантуючи рівночасно релиґійну та культурну автономію тамошним меньшостям.

Одначе розуміючи, що ся остаточна ціль може *бути недосягнена в недалекій будучности* та не забуваючи на теперішні обставини, український народ ставить ось-такі практичні домаганя:

1) *Колиб заховано стан з перед війни, тоді:*

а) українська територія Австро-Угорщини повинна бути перемінена в одну українську провінцію з *незавиcимим Соймом; в сїй провінції* український народ, яко спільник австро-угорської федерації, виковував би свою власну долю на поли національнім і економічнім, незавиcимо від польської західної Галичини та від Румунів, Мадярів і австрійських Німців на Буковині і в Угорщині;

б) Росія повинна що найменьше признати засаду національної відрубности Українців і вписати її раз на все в урядові книги Закопів, а Україна повинна мати бодай таку автономію як мала Фінляндія перед 1900 роком (часи Бобрикова); услівями злуки тих двох країн було се, що автономія була їм заґарантована або царем або *його послами.* (Україні в 1654 р., Фінляндії в 1809).

2. Як би наслїдком війни було занятє Галичини і Буковини через Росію, тоді мировий договір повинен заґарантувати всім Українцям бодай таку невеличку національну автономію, як ся, що нею Українці тішили ся в тих провінціях перед війною.

3. Як би Австрія здобула частину російської України, тоді мировий конґрес повинен утворити автономну українську державу з тої частини ориґінальної української території, яка на се згодить ся.

Отсе вкупі з утворенєм польського королївства і вільної Литви було би не тільки корисним для найбільше інтересованих держав, Австрії, Росії, Німеччини і Румунії, але також і для решти сьвіта та причинило би ся до усталеня европейської рівноваги.

(Повнеший меморіял п. М. Січинського і проєкт п. Ю. Рафаловича були поміщені по анґлійськи в 28-ім числї „Свободи").

ДОНОСИ І ВИДУМКИ.

Канадійські шовіністи визискують насаджуванє Польщі в Галичині проти Австрії.

Канадійська ґазета „Манітоба Фрі Прес" з 18-ого м. м. помістила статю п. з. „Рінатріейтед Рутеініенс" (Русини віддані назад вітчині).

Та статя передівсім повна доносів, брехонь і видумок (— як видно з їх інтенцій — походячих з „кратівської кузнї"), а опісля повна спекуляцій на тему про Австрію, Польщу й Україну, написаних після своїх вимог і потреб.

До брехонь і видумок належить підла клевета, що „др. Семен Демидчук, представник австрійського правительства дає субсидії „Свободі", яка виходить в Ню Джерзи (стейті)". Ся підла клевета дїйсно надаєть ся хиба на судову дорогу.

В тїй клеветі містить ся рівночасно і донос на „Свободу" та на п. Демидчука.

Дальше кажеть ся в тїй статї, що др. Демидчук має за собою активну поміч грецько-католицької церкви, хоч се — як звісно — є неправда. Про се „кратівські" інформатори знають добре, але цїлию їх було — зробити донос на канадійського грецько-католицького епископа Будку і тамошне грецько-католицьке сьвященство, бож ані на епископа ані на сьвященство в Злучених Державах доносити нема рації, з тої простої причини, що обі епархії (канадійська і тутешна) зовсім окремі і незавиcимі і канадійські власти можуть мати до дїла лише з канадійським грецько-католицьким епископом і сьвящениками. В тім „кратівці" бачать свій „бізнес", а для „бізнесу" готові і на брехню, і на все.

Се моральний упадок, а може і ні, — може сї „кратівці" се така моральна гниль, що вже і падати не потребує.

* * *

Дальше читаємо в тїй статї канадійської ґазети дещо з иншої бочки.

Ґазеті, чи її інформаторам ходить о те, щоби **Українці по війні не вертались з Канади до Галичини і Буковини.**

В тім безперечно є інтерес Канади, бож наші поселенці переміняють її в культурну країну і підносять її достаток.

Але канадійські патріоти, коли хотять задержати Українців в Канаді, нехай пошанують їх народні права, а не страшать австрійською неволею.

А сю австрійську неволю вони собі взяли за пострах для Українців. Кажуть (так пише згадана вінніпеґська ґазета), що **Українцям роблять лише обіцянки, а тимчасом в Галичині розпаношила ся тепер Польща і, що Австрія готова наші землї віддати будучій Польщі,** то Українці на таке з Канади не вернуть ся. Вони би вернулись — пише та ґазета, — **як би дістали право власности на земельну посїлість і запоруку свободи.**

Се, що Українцям роблять обіцянки, може і правда, але про них ми не чули. Натомісць дїйсно правда, що **Австрія будує вже Польщу на наших землях і тим дає навіть оруже канадійським шовіністам аґітувати не лише проти Українців, але і проти Австрії.**

Се сумне, але, на жаль, правдиве. Тут дїйсно „кратівські" демаґоґи і канадійські шовіністи можуть визискувати теперішне штучне насаджуванє Польщі на наших землях в старім краю. Вправдї визискують вони се для своїх цїлий, — але визискують, а хто инший — терпить.

* * *

Подаємо ось-тут згаданий уступ сеї статї, в якім говорить ся про насаджуванє Польщі на наших землях, котрою страшить ся наших людий в Канадї, абп прочитали собі і чужинці, які наслїдки вже приносить будованє Польщі на українській території:

REPATRIATED RUTHENIANS.

—o—

Ukrainians are being told that after the war Galicia will be the "best Canada"—a land flowing with milk and honey, from which all the former proprietors have perished by the sword or gibbet, and the Ukrainians of the United States and Canada have only to go in to possess it. They will be asked to sell out their prosperous western farms and employ their capital in building up again the unhappy devastated land of their nativity. The Ukrainian University of Lemberg, so long promised, will be established, and will become the capital of a new Ukrainia, comprising the east half of Galicia, Bukowina, and a large slice of the Russian Ukraine, which is to be torn off for that purpose. Odessa will be the port of this autonomous Austrian Province.

All this sounds very fine, and it is the kind of appeal that may strike home to many of the poorer classes of Ruthenians engaged in mines and factory work in the United States. But before the Ukrainian farmers of Canada sell out their shining acres they will want something better than words—they will want title-deeds of Galician soil; they will want a charter of liberty such as they now enjoy in Canada; they will want the right to come and go as they please, each man his own master, owing no obeisance to the lord of the manor. But when they begin to look into these things they will find out the terrible hoax that the Austrian agents seek to play on them in order to make use of their bodies and of their goods when the time of reconstruction shall come.

What has happened in Ruthenian Galicia? What are the facts?

At the opening of the war several thousand Ruthenians volunteered to form national Ruthenian regiments; their services were accepted, and they did valiant work. But after a few months the Austrian Government changed this policy; the Ruthenians were trusted no longer. Their cadres were broken up and the individuals distributed throughout the army—among Germans, Czechs Slavonians, and so on.

Not so were the Poles of Galicia treated. These have now a distinct army of one hundred thousend men, fighting under the national Polish colors, practically independent of the Austrian army, though largely officered by Germans. This Polish army is in active possession of all of Galicia and Bukowina that is not held by the Russians. Galicia has become a Polish Province, and it is said that the Polish nation has received guarantees from the most august sources that Galicia is to be incorporated as part of the autonomous buffer state of Poland, under a Germanic Prince.

Thus crumbles the fabric of an independent Ukraine. Austrian agents and clerical agents, working to re-populate devastated Ruthenia with repatriated American and Canadian Ruthenians, hold out the prospect of free lands and autonomous government; but the fact is that the Poles are in the saddle *in Galicia, and Ruthenians returning there* return to the serfdom from which their fathers fled. This truth will become known among Ukrainians in Canada, and not all the vaporings of Mr. Ferley and his friends, nor the more insidious work of enemy agents, will avail to shake the faith of these citizens in the land of their adoption.

Manitoba Free Press, February 18, 1916.

Америка Польщу ратує, а України і її недолі не бачить.

В СПРАВІ ВИВЕЗЕНИХ РОСІЯНАМИ.

Поклик Загальної Української Ради.

Загальна Українська Рада займає ся безнастанно справою насильно вивезених Укрінців і докладає всіх можливих заходів, щоби приспішити їх визволене.

З причин від неї незалежних — головно з браку в австрійсько-угорській монархії відповідного числа цивільних підданих російських, здатних до обміни, справа та подибує великі трудности. Всетаки ми мусимо докладно знати всіх вивезених наших людий, як також місце, де вони перебувають, щоб в данім разі можна зареклямувати їх поворот, хоч би се мало статись аж із заключенем мира.

На жаль, не маємо в сій справі докладних інформацій і не можемо їх мати, коли не дадуть нам найблизші інтересовані, а се оставші родини і знакомі вивезених.

Для того подаємо низше спис тих, про яких знаємо, і просимо цілий наш український загал о як найскорше доповнене його, а саме:

1) Через докладне подане імен, назвищ і характеру тих, яких у нашім списі нема, як також місця їх побуту в Росії, оскілько се відоме. Належить одначе подавати нам відомість про вивезене і щодо тих осіб, яких місце побуту в Росії не відоме.

2) Через спростоване можливих невірностий і недокладностий у нашім вписі. Часом може прим. родина знати докладнійше, де хто знаходить ся, як се ми могли дізнати ся і се треба спростувати.

3) Через доповнене дат щодо характеру і місця замешканя при тих особах, при яких в нашім списі не є се подане.

4) Спис наш обіймає майже виключно самих вивезених з поміж інтелігенції, а дуже мало знаємо про вивезених селян — просимо отже і особи вивезених селян нам докладно подавати, бо і на їх визволеню нам рівно залежить.

Інформації просимо посилати до Канцелярії З. У. Ради на руки президента д-ра Костя Левицького, Wien, VIII. Josefstaedterstrasse 43. 1|8.

НАШ СПИС ОБІЙМАЄ ОТСІ ОСОБИ В ПОАЗБУЧНІМ ПОРЯДКУ:

Алиськевич Йосиф, богослов василіянський — Томск, ул. Єфремівська 4.

О. Аликсевич Станислав, парох Батятич (Жовква) — Томск.

Балицький Юліян, урядник тов. „Просьвіта" у Львові — Єнісейска ґубернія, Єнісейський уїзд, п. Богуславское, с. Ничуга.

О. д-р Боцян Йосиф, ректор гр.-кат. семинара у Львові — Єнісейська ґуб., Єнісейський уїзд, гор. Минусинск, ул. Новоприсутственная ч. 38, городская аптика.

О. Брунець Олекса, парох Хлівчан (Рава) — ґуб. Костромска, уїзд Макарієвський, с. Тимошино, поліційна управа военно плінних.

О. Бачинський Іван, парох Сновича (Золочів) — Астрахан.

Боднар Іван з Махновець (Зборів) — ґуб. Казанська, уїзд Чистополь.

Білоскірський Петро, студ. прав з Коломиї — Перм.

Берлад Михайло, студент прав з Зяятинщини — Симбірск, ул. Садовая, дім барона Стемпля.

Бахурський Микола з Брилинець (Перемишль) — Симбірск, ул. Шатальська 18 (лат. костел).

Балтарович Андрій, посадник з Глинян — Київ, Теодоровський переулок 11.

Бухта Н., господар з Хлопів (Рудки) — Симбірск, ул. Мартиновая 64.

Біленький Іван, проф. сем. з Самбора — Симбірск, ул. Мартинова 15.

Бучківський Н., Ляховичі зарічні (Жидачів) — Перм, Пожорная, часть Н.

Д-р Боцюрків Іляріон, адвокат з Яворова — Полтава.

Бойчук Михайло, Камінка (Яворів) — Перм, ул. Большая Ямская 28.

Британ Сидір, заст. директора „Дністра" — Орел, Берег р. Оки ч. 6 у Пацкина.

Білобрам Осип, урядник маґістрату, Старий Самбір — ґуб. Томска, волость Китайская, с. Тогар, п. Колпашев.

Балко Володимир зі Станиславова.

О. Боберський Омелян, парох з Миколаєва (Бібрка) — ґуб. Єнісейска, волость Петровская, с. Бильское.

Бачинський Володимир, інжинір зі Львова.

Банковський Спиридіон, радник маґістрату, Львів — Київ, Большая Подвальная 36.

Блавацький з Яворова.

Бобяк Григорій, проф. ґімн. з Бережан, Тургайская область — Пенза.

Бойко Василь з Межигорець (Галич), Симбірск, ул. Анниковскій переулок 4, дім Смирнова.

Бородайкевич Кость, студент зі Станиславова — ґуб. Подільська гор. Винниця (новая тюрма).

Величко Федір, урядник маґістр. зі Станиславова — ґуб. Томска, Буинск к. Барнавля.

Величковський М. — Перм, ул. Сханская — дім Павлова.

Вертипорох Іван, упр. школи в Сільци, — ул. Теодоровска 11.

о. Ганкевич Михайло, парох з Порогів (Богодчани) — Омск.

Д-р Гарасимів Антін, адвокат з Стрия — Київ, Владимірска 42.

Гарасимович Іван, радник суду з Самбора.

Гродський Йосиф, Єнісейска ґуб., Єнісейський уїзд, п. Вогучанское — с. Іркнісев.

Грицків Василь, Єнісейська ґуб. — Єнісейський уїзд — п. Богучанское, с. Зеледієва.

о. д-р Горникевич Мирон, зі Львова, Єнісейська ґуб. Єнісейський уїзд, город Минусинськ — ул. Новоприсутственная ч. 38.

о. Гордієвський Іван, крилошанин з Станиславова, Симбірск, ул. Миртиновая 64.

Проф. Грушевський Михайло, Казань.

Гриб Н., господар з Вістович (Рудки), ґуб. Симбірска, гор. Боинск.

Губчак Михайло з Станиславова, ґуб. Томска — Буинск к. Барнавля.

Грицак Ізидор, проф. ґімн. з Станиславова, ґуб. Томска — Буинск к. Барнавля.

о. Гура Дамян, сьвящ. з Жовківщини — Томск (католицький костел).

Гоца Василь, директор Нар. Дому в Белзі — ґуб. Петропавловська — область Акмолинська (Сибір).

Губар Федь з Болшовець.

Д-р Глушкевич Володимир, лікар з Станиславова.

Гуменюк Олександер з Станиславова.

о. Громницький Володимир, парох Тернополя, — Перм, ул. Петропавловськая.

о. Готра, Василіянин — Київ, Кузнечная 61.

Григорців Мелетій, учитель з Коломиї, — Симбірск, ул. Лясинная 4. — дім Смирнова.

Даниловичъ, ц. к. офіціял дирекції скарбу в Ряшеві, — ґуб. Єнісейська, с. Панов.

о. Дольницький Омелян, парох з Баворова (Тернопіль).

о. Диків Григорій, парох Жеребок королівських.

о. Дякон Григорій, парох Махновець.

Д-р Демянчук Іван, проф. ґімн. з Станіслава, — ґуб. Томска, Буинск к. Барнавля.

Д-р Душенчук Василь, — канд. адв. Зборів, — Київ, ул. Московська 46. (польський дім).

Геруляк Ярослав, студ. торгов. академії, — ґуб. Єнісейська, уїзд Єнісейський, п. Богучанское, с. Федино.

о. Гоцкий Василь з Колоденця (Жовква) — Томск.

Ґураль Гриць з Бережанщини — Перм, городська управа, відд. технічний.

Івашко Іван, ґуб. Єнісейська, уїзд Єнісейський, п. Богучанское, с. Крухта.

Іванець Роман і Іванець Стефан — братя, уч. ґімн. Єнісейська, ґуб. Єнісейський уїзд — Бобровская волость, с. Кемское.

Зайчківський Никола, директор Народної Торговлі у Львові, ґуб. і уїзд Єнісейський, п. Богучанское, волость Пинчуґска, с. Чадобеское.

Завадович Петро, студ. — Ашабат — Туркестан.

Зарічний Михайло і Зарічний Матвій — оба з Болшовець.

о. Збудовський Роман, — ґуб. Вятска, Урожум.

о. Зінкевич Михайло, завідатель Стоянова.

Книгиницький Никола, з Пядик (Коломия) Симбірск, ул. Садова, дім Сергієвського.

о. Клинак Ілія, з пов. Заліщицького, — Симбірск (катол. костел).

Володкевич Юрко з Любичи (Рава) — Москва, ул. Калужска, Первогородская больница — 25 павільон.

Коломиєць М., урядник старостава з Яворова — Вороніж, ул. Нелеєвська, дім Кинцля.

Д-р Кос Андрій, адвокат з Калуша.

Д-р Коцюба Михайло, радник шкільний — Львів.

Козак Володимир, студ. фільос., Львів.

Курцеба Микола, редактор, Львів, ґуб. і уїзд Єнісейський, волость Пинчуґска, п. Богуславское, с. Бідоба.

Кульчицький Клим, ц. к. радник суду з Станиславова.

Кузмич Осип, урядник „Дністра" — Орел, Московскіе нумера кват. 2.

Кушнір Лев, конторист з Черновець, Вятка — Островская 25.

Коломиєць Микола, Пядики (Коломия) — Симбирск, Садовая, дім Сераєвського.

Д-р Кос Іван, адвокат зі Львова, гор. Курган, ґуб. Подільська, дім Донского Общества.

Квіт Василь, богослов з Поморян (Золочів) Київ, костел св. Николая.

Левандовський Никола, стар. інжинір зеліз. в Стрию, — Київ, Владимірська 46.

Левицький Іван, проф. політехніки у Львові — Київ.

Лісікевич Н., учитель з Яворова — Вороніж 2, ул. Беловска, дім Кинцля.

О. Лисинецький Володимир, парох з Гвоздя (Надвірна), Іркутск, лат. костел.

О. Ломницький Єремія, ректор семинара в Станиславові — Симбірск, ул. Мартинова 64.

Липинський Стефан, кандидат нотар. Мости велкі.

Леонтович Іван, богослов, Тенетиска (Рава).

О. Любинецький Йосиф, парох в Дубовець (Калуш), Симбірск, Смолинська 14.

Литвин Арсеній, богослов василіянський, Томск, Єфремовськая 4.

Малицька Константина, учителька, Львів, ґуб. і уїзд Єнісейський, п. Богучанское, с. Пинчута.

Максимович Семен з Перемишлян, — Київ, ул. Московська 46 (польський дім).

Матїїв Іван, радник шкільний зі Львова, — Київ, ул. Михайловська 44, кватира 12.

Маринець Василь, Любоша (Жидачів) Перм, Пожарная часть 11.

Маренин Андрій, директор школи з Яворова, — Вороніж, ул. Нелеєвська, дім Кунца.

о. Матвійко Василь, парох Беремовець (Зборів) — ґуб. і уїзд Єнісейський, волость Кежемская, с. Аксеново.

Матїїв Кость, богослов василіянський, Томск, Єфремовськая 4.

Масляк Іван, радник суду з Бережан, — Троицк, ул. Оренбурська.

Мудрик Іван, Добротвір (Камінка).

Мисаковець Ілько, Комарно, ґуб. Вороніж, Павловск, ул. Дворянська, дім Баянкова.

о. Носковський Володимир, Сороки (Бучач) — Симбірск, ул. Мартиновая 64.

Неділка Йосиф, студ. прав, Львів, — ґуб. і уїзд Єнісейський, п. Богучанское, с. Ярки.

Д-р Охримович Володимир, директор „Дністра, ґуб. і уїзд Єнісейський, п. Богучанское, с. Гольтявино.

Ольховий Дмитро, Комарно — Коростяк, у Вас. Ів. Сіноглясова.

Д-р Окуневський Теофіль, посол, Городенка.

Прийма Іван, директор ґімназії в Яворові, — Полтава, ґуберніска земска больница.

о. Процишин Лев Лука, василіянин — Томск.

о. Панчишин Григорій, парох з Гологір, — Астрахан, ул. Католическа, римська церков.

Паранька Сень зі Львова, — ґуб. Томска, уїзд Маряиньський.

Побережний Стефан, Станиславів.

о. Постригач Михайло, сотрудник з Золочева, Київ.

Прибула Іван, госп. з Романова (Бібрка).

о. Плашовецький Володимир з Ляцького, — Троицк, ґуб. Оренбурська, ул. Оренбурська 12.

Пушкарський Павло і Питель Антін — оба богослови василіянські, — Торск, ул. Єфремівска ч. 4.

Пиць Мих., власт. реальности в Стрию, — ґуб. Харківська, гор. Суми.

Пеленський Олекса, Павловск, ул. Добрянська, дім Бази.

Паславський, василіянин, — Київ, Кузнечная 61.

Петрицький Осип, — Перм, Большая Ямская 28 (польський комітет).

Панчук Никола, проф. ґімн. у Львові, з Болшовець.

Рак Антін, ц. к. радник суду, ґуб. Єнісейська, волость Атаферовська, с. Шадрівна.

Ростковиґ Михайло, учит. ґімн. з Чорткова.

Роздольський Осип, учит. ґімн. зі Львова, — Симбірск.

о. Рицар Н. з Богутина к. Зборова — ґуб. Єнісейська, п. Кежемское, с. Пановское.

о. Рудакевич Петро, парох Славної.

Римар Юрій, зі Стрия. — Київ, Фундуклеївський переулок 11.

о. Ратич Іван, з Лісник (Бережани) — Троицк, ул. Оренбургска (польський комітет).

о. Савицький Людвик, парох Щурович (Броди) — ґуб. Томска — волость Парабельська, с. Парабель.

Д-р Сьвенціцький Іляріон, кустос Нац. Музея у Львові — Київ, ул. Столипинська 36/11.

о. Склепкович Дмитро з Поморян, ґуб. Томска, Наримський Край, Коргасок, п. Нарым.

о. Скебельський Теофіль, парох Горупка (Дрогобич) — Симбірск, ул. Мартинова 64.

Скобельський Атанас, радник суду з Золочева, Київ, Б. Подвальна 36.

Сегинович Лука з Болшовець.

о. Сапрун Стефан з Стенятина (Сокаль) — Вятка ул. Всесьвятская, дім Зенковича.

о. д-р Соболь Іван, Єнісейська, ґуб. Минусинск, ул. Новоприсутственная 38, городска аптика.

Сосновський Роман, стар. радник суду, Львів — Київ, ул. Фундуклеївська 50, кватира 11.

о. Сосенко Антін, декан з Олієва.

Старух Тимотей, посол ради держ. — Ташкент, поселок Троіцкое, Артилерійський лягер, 1. Барак.

Ставничий Богдан, проф. ґімн. Яворів, — Вороніж, ул. Нелеєвская, дім Кинца.

Д-р Стахура Данило, адвокат Самбір, — Симбірск, — Мартинова 15.

Стефанишин Н., урядник зелізн., Станиславів, — ґуб. Томска, Буинск к. Барнавля.

Степанюк Іван, Станиславів.

Стеців Іван, ґуб. і уїзд Єнісейський, п. Богучанское, с. Рибное.

Стрільбицький Володимир, Надіїв (Долина) — Київ, ул. Криловська 62.

Сулятицький Михайло, область Акмолинська, Петропавловська канцелярія плінних.

Експ. Митрополит гр. Шептицький Андрій, Курск.

о. Щепанюк Микола, сотрудник архикатедр., Львів.

Д-р Шухевич Микола, адвокат у Львові, ґуб і уїзд Єнісейський, п. Богучанское.

Шевчук Іван, Сокаль, ґуб. Черниговська, станція Рубанка, хутір Скоропадського.

Теодорович Павло, богослов василіянський — Томск, Єфремовска 4.

Топуняк Микола, учитель, Чернівці — Вятка, ул. Царовска 37.

Тимкевич Іван, урядник Союза ревіз. у Львові, — Томск, Нарымский край.

о. Тимкевич Евген, парох Кудобинець, — ґуб. і уїзд Єнісейський, волость Кежемська, с. Аксеново.

Тисовська Анеля, жена учителя з Сянока, — Харків, фабрика гільз цигаретових.

Турин М., експедитор Нар. Торговлі у Львові — ґуб. Єнісейська, волость Антиферовська, с. Шадріна.

Третяк Гринь з жінкою з Станиславова.

Д-р Терлецький Антін, лікар з Рогатина.

Теминцький Омелян з Устя зеленого.

о. Терещук Василь, парох Полтви, Київ, Московська 46.

Д-р Янович Володимир, лікар з Станиславова і

Яновський Володимир, директор Каси з Станиславова, оба: ґуб. Томска, Буинск к. Барнавля.

о. д-р Яремко Дмитро, віцеректор гр.-кат. семинаря у Львові, Орел.

Ярка Стефан, з Коропужа (Рудки), ґуб. Симбірська, г. Боинск.

о. Яцковський Михайло, канцлер гр.-кат. консисторії у Львові, Орел, Садовая, римо-кат. церков.

о. д-р Юрик Стефан, парох Золочева.

Д-р Федак Стефан, директор „Дністра" у Львові, — Київ, Большая Подвальная, 36.

о. Фединський Іван, парох Любіня вел. — Перм, ул. Большая Ямская 28 (католицький костел).

Фуртак Вартоломей, — Перм, ул. Петровська 75 (польський Комітет).

Фледан Осип з Долини, ґуб. і уїзд Томський, Нарымський Край, волость Парабель.

Фіґурка Никола, з Болшовець.

Фединин Володимир, з Станиславова.

Фреїшин М., ук. богослов, — Перм, ул. Петропавловська.

о. Чайківський Т., катехит ґімназ. з Яворова — Полтава, городська поліція.

Чорній Іван, майстер шевський зі Львова, — Харків.

Чубатий Н., ґуб. Єнісейська, волость Антиферовська, с. Шадріна.

Чуловський Петро і

Чуловський Осип, оба: ґуб. Томська, с. Новоуманское, п. Колташево.

о. Цегельський Михайло, парох з Камінки струм. — Київ, Большая Подвальная 36.

о. Хамчук Григорій, сотрудник зі Зборова.

З Президії Загальної Української Ради.

Відень, дня 12-ого лютого 1916.

ФОНД ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ ВІЙНИ.

215. Вест Пулман, Ілл. На вечерку Укр. Нар. Клюбу зложили на руки П. Косьцюка слідуючі добродії: Лоць Ковалі і Микита Косьцюк по 25 цнт.; Павло Батюк і Теодор Яніба по 15 цнт.; Василь Білик, Гіль, Гавришків, Захарій Ґрабінський, Василь Гавришків, Микола Ковалів, Іван Козак, Михаіл Гавришків і Михаіл Чубка по 10 цнт. — Разом **$2.60**

216. Вест Пулман, Ілл. На хрестинах у Т. Янісевича зложили на руки Т. Паньчука слідуючі добродії: Т. Паньчук 75 цнт.; Т. Янісевич і Е. Парійчук по 50 цнт.; дрібними жертвами 35 цнт.; Г. Бутовський, П. Кривовязий, М. Костилович, Паранька Шавала, В. Янісевич, І. Гриб, В. Гавришків, Н. Муранець, Г. Дацьків і Д. Ґрабінський по 25 цнт.; І. Глагола 20 цнт.; Сидор Рудий 10 цнт. — Разом **$5.00**

217. Ленсінг, Міш. На хрестинах у В. Горішного зложили на руки С. Семенюка слідуючі добродії: В. і Е. Горішний $1.50; К. Дзюнь, Г. Левандовський, М. Левандовський і Ю. П. по $1.00; Т. Радовіц 75 цнт.; М. Репіховська, С. Семенюк і Н. Петришин по 50 цнт.; Я. Репіховський 25 цнт. (надіслав Т. Радовіц — Разом **$8.00**

218. Фолрівер, Масс. На хрестинах у С. Черкаса зложили на руки Я. Криса слідуючі добродії: Д. Синко $2.00; С. Черкас $1.00; Я. Крис 80 цнт.; М. Федорак 70 цнт.; С. Лесів 45 цнт.; Т. Чемерис 40 цнт.; П. Хащів і І. Зборівський по 35 цнт.; П. Іськів, Наталія Зборівська, І. Голод, М. Капітан і Я. Іськів по 25 цнт.; Я. Кіт 20 цнт. (надіслав І. Зборівський) — Разом **$7.50**

219. Сінсінаті, О. На руки П. Кацидана і М. Миндака, зложили слідуючі добродії: Бр. св. Мартина, ч. 242 Н. С. С. $5.00; П. Кацидан $3.50; Д. Мельничук $2.25, М. Краєвський $2.00; Н. Дзюба $1.25; М. Миндак, М. Боцяновський (Поляк), С. Бачовчин (Словак), Л. Коць і В. Бучак по $1.00; Ів. Никифорук 50 цнт.; П. Войтович (Поляк) і Берта Айзенбер (Жидівка) по 25 цнт. — Разом **$20.00**

220. Вунсокет, Р. Ай. На хрестинах у М. Карася, зложили на руки А. Бориса слідуючі добродії: А. Борис 50 цнт.; М. Карась, А. Ковалишин, І. Чагарин, С. Щенґар, М. Вовесний, К. Канфоняк, А. Сирота, Н. Васьків, З. Теодозів і А. Ястремська по 25 цнт.; П. Кошмига 5 цнт. — Разом **$3.05**

221. Ловел, Масс. На руки С. Киналя, зложили жертви слідуючі добродії: С. Кіналь і С. Кіналь по $2.00; Т. Сидорак $1.00. — Разом **$5.00**

222. Сиракюз, Н. Й. На коляду, котрою заняло ся тов. „Запорожська Січ", від. 317 У. Н. Союза (колядували слідуючі члени: Д. Цимбала, І. Гримнак, С. Бегмац, В. Осухівський, І. Перейма, М. Ліпішак, П. Олійник, Л. Пунда, П. Цимбала і Д. Матвійців) зложили слідуючі добродії: П. Гавіліський і Д. Матвіїв по $2.00; П. Набожняк $1.25; Теофіля Рипка $1.15. І. Перейма $1.08; В. Лянг, П. Олійник, Л. Басий, В. Беднар, Н. Бутницький, В. Вишновський, М. Ханас, Л. Кіт, А. Гриник, Д. Кіт, І. Яворський, І. Гінжарський, Я. Рибак, Ф. Велич, Ф. Фаворик, М. Дидик, С. Лініскі (польський сьвященик), І. Старовучний, В. Лаба, З. Палагнюк, М. Клим, Ф. Бурак, Онуф. Шпит, І. Дорожинський, І. Токар, Я. Ґирчак, М. Ліпішак, С. Бегман, Д. Цимбала, С. Соколовський, Гр. Трач, Н. Крук, Л. Пунда, І. Гримнак і П. Цимбала по $1.00; С. Петришин, І. Кішак, С. Лихва, І. Мотиль, М. Кімак, Ю. Біланічук, Ю. Штин, Я. Фішалі, Ю. Гриняк, С. Вага, А. Гожак, С. Даївак, Я. Підкамінний, Я. Колачик, Гр. Гуцал, М. Децюх, Я. Пастух, Н. Дідуник, В. Кучерявий, Н. Трач, І. Яцура, А. Калиняк, М. Кушняк, К. Марків, М. Ліщинецький, С. Ганчир, Д. Посік, Олена Чорна, М. Старовушний, І. Яцура, С. Кіндрат, Г. Бедаїш, Н. Дідуник, Т. Макодук, Д. Мацко, І. Татарин, А. Шмокалюк і С. Сворак по 50 цнт.; І. Пижак 35 цнт.; А. Спілчик і М. Кунідик по 30 цнт.; М. Яснчук, З. Яснчук, Д. Василів, А. Возобар, П. Чорний, В. Сонічак, О. Гнат, Л. Забойський, А. Присяжний, В. Микитик, Р. Лінка, С. Яшковський, С. Вендерський, С. Кушиб, М. Гафтик, Н. Н., Н. Н., І. Клим, Л. От, С. Трач, Я. Бугай, Ф. Смидиба, Г. Щербанюк, Я. Гринічук, Л. Дяковський, М. Дзецюх, І. Судник, Анна Невсадович, М. Попків, І. Бугай, К. Патра, Анна Мерва, Г. Митар, І. Дмитрук, С. Воточко, М. Федик, Т. Страшко, І. Павчинавок, В. Мовчан, Д. Фецич, Ф. Смелінницький, С. Кулїба, І. Кулїба і В. Сич по 25 цнт.; І. Фиргалій, Д. Мацінба, Л. Мороз і І. Надецький по 20 цнт.; Ф. Сонішний, М. Рудий і Анастазія Смола по 15 цнт.; Д. Громик, І. Хамуляк, О. Шкандра, Ч. Гладор, І. Молошний, М. Пашик, С. Кожинський, К. Жрубрик, Ф. Цішинський, О. Волошко і М. Рофко по 10 цнт.; дрібними датками 25 цнт. Разом $76.03. Розхід $14.53. Остало $61.50. З сего призначено на фонд Січових Стрільців $30.75. — Остає **$30.75**

223. Гомстед, Па. Жертви зложили слідуючі добродії: Гр. Демида $2.00; В. Пазяревич, М. Крук і М. Міса по $1.00; Н. Ничай 50 цнт. — Разом **$5.50**

224. Картерет, Н. Дж. Дохід з відчиту делегата Пр. Комісії У. Н. Союза, п. Андрейка (надіслав Я. Гінда) **$14.60**

225. Йонґставн, О. На весілю у Т. і Е. Басцюків, зложили на руки М. Ганиша і Т. Гарнатія слідуючі додобродії: К. Лїський, М. Кащяк і І. Машляк по $1.00; Т. Басцюк, Е. Басцюк, М. Ганиш, Т. Гарнатій, Н. Козак, В. Корбуський, А. Беднарський, Б. Оберіц О. Лїський і В. Балабух по 50 цнт.; І. Смирка, В. Кабан, Ф. Волянський, М. Мудар, Я. Ґерляк, С. Задойний, І. Кабан, М. Митулинський, Н. Галагін і Я. Шлюсар по 25 цнт. Разом $10.50. Пересилка 10 цнт. — Остає **$10.40**

226. Дітройт, Міш. На хрестинах у І. Клима, зложили на руки П. Туранського і А. Патра слідуючі добродії: І. Клим і В. Сеньків по $1.00; І. Качоровський, Я. Морозовський, П. Мельник і Т. Голида по 50 цнт.; О. Качоровський, Гр. Горішний, В. Туркевич, В. Зротка (Латинник), П. Туранський, Марія Кобаса, І. Кобаса, І. Простий, І. Крушельницький і А. Патра по 25 цнт.; Гр. Кільчицький 10 цнт. — Разом (гроші надіслав І. Качоровський) **$6.60**

227. Іст Йонґставн, О. На хрестинах у І. Кардаша, зложили на руки Р. Якимчука і П. Радзівона слідуючі добродії: Р. Якимчук, П. Радзівон, Ф. Шобер, К. Солодуха і І. Бусько по $1.00; І. Кардаш, Катерина Кардаш і С. Гречун по 50 цнт. — Разом **$6.50**

Разом $125.50

Попередно оголошено $4.005.34

ЗАГАЛЬНА СУМА $4.130.84

Семен Ядловський,

касієр „Федерації Українців в Злучених Державах"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ФОНД ДЛЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Для ранених і на шпиталь для Укр. Січ. Стрільців у Львові).

163. Тамс, В. Ва. Добровільні жертви зложили на руки Я. Раплюка слідуючі добродії: Я. Рапцюк $1.50; В. Мацькевич $1.00; В. Піпа, А. Гучко, Л. Максимчак і М. Макаровський по 75 цнт.; М. Димський і М. Франдій по 50 цнт.; Н. Мілки, М. Фільо, Д. Пасецький і Здиковський по 25 цнт. — Разом **$7.50**

164. Філаделфія, Па. На забаві у У. Мителського зложили на руки Л. Біліка слідуючі добродії: Д. Заокішний $1.00; Л. Білик і Д. Довгань по 50 цнт.; Г. Кучер, М. Калуський, І. Мителський і Варварка Мителська по 25 цнт. — Разом **$3.00**

165. Перт Амбой, Н. Дж. На хрестинах у Б. Бачука, зложили на руки Н. Кульчицького слідуючі добродії: Б. Бачук і Н. Кульчицький по 50 цнт.; А. Яремин, К. Пелешак, О. Немніцька, Анастазія Вінар, П. Пітула, С. Пелешак, Текля Поліфка, Ю. Бордіяк по 25 цнт. — Разом **$3.00**

166. Пітсбурґ, Па. На руки О. Бучака, зложили слідуючі добродії: Г. Пук і Р. Гулей по $1.00. Разом $2.00. Пересилка 5 цнт — Остає **$1.95**

167. Міннеаполіс, Мінн. На балю відбувшім ся два 5. лютого с. р., у п. Сінкевича, з роду Процай, на руки Я. Ґрубрина зложили слідуючі добродії: І. Шкварок, Н. Ґрубрин, Л. Харчишин, Н. Бойко, Я. Ґрубрин, Онуф. Шабатура, М. Гусак і Н. Манзен по 50 цнт.; Н. Процай 30 цнт.; І. Сурмай, Д. Сурмай, Онуф. Кузик, М. Олексевич, І. Процай і М. Найдан по 25 цнт. — Разом **$5.80**

168. Сиракюз, Н. Й. Товариство „Запорожська Січ", від. 317 У. Н. Союза, надіслало зібрану коляду (імена жертвадавців оголошені в Жертвам Війни під ч. 222) жертвадавців оголошені під заголовком Жертвам Війни під ч. 222) **$30.75**

169. Ковтсвіл, Па. На весілю у М. Кобилянського, зложили слідуючі добродії: М. Пик і Я. Іванців по 50 цнт.; В. Костишак, В. Кручковський, П. Заплітний, І. Бачмаґа, І. Дуда, І. Ружанський, О. Собчак, В. Небесний, А. Дуда, П. Мудрий і Н. Богдан по 25 цнт.; дрібними датками ,30 цнт. Разом $4.05. Пересилка 5 цнт. — Остає **$4.00**

170. Фултон, Н. Й. На весілю у Мих. Клюса, зложили на руки С. Демчака і Т. Муца слідуючі добродії: М. Клюс і І. Куц по $1.00; Сем Райсіч (Хорват), А. Іваницький, Д. Коваль, С. П. Занєвич і І. Ославік по 50 цнт.; Руза Бура, Марія Маковяк, І. Гаврилїч, Ю. Гриньків, І. Демчак, С. Демчак, С. Деркач, І. Даямка, М. Клюс, В. Кость, М. Корнутяк, Т. Муц, Є. Попик, Д. Посід, І. Соколовський і Т. Худьо, по 25 цнт.; А. Клюс 10 цнт. Разом $8.60. — На весілю у С. Роґалінського, зложили на руки М. Іваницького слідуючі добродії: А. Бандрівський, М. Скубяк, М. Іваницький і А. Іваницький по $1.00; М. Бандрівський, С. Демчак, В. Дроздовський, І. Дзяпка, М. Фінковят, Ф. Орловський і С. Роґалінський по 50 цнт.; Марія Ґранатовська, А. Ґранатовський, М. Войтко, М. Клю і С. Парижак по 25 цнт. Разом $8.75. — На хрестинах у В. Зарічного, на руки І. Зарічного зложили слідуючі добродії: М. Коваль, Д. Коваль, П. Ільків, В. Зарічний і Г. Зарічний по 50 цнт.; В. Ляльк і С. Поповняк по 25 цнт.; М. Депутат 20 цнт.; Анна Кулич і А. Кулич по 10 цнт. Разом $3.40. — На хрестинах у Г. Мухи, зложили на руки І. Зарічного і І. Каменюка слідуючі добродії: Гр. Муха $1.00; І. Каменюк і І. Зарічний по 50 цнт.; С. Дробій, Іл. Кальваровський, Анна Климців, І. Музичка, І. Федай, М. Павлюка, С. Поповняк, П. Репокіс, П. Сумик, С. Тисьончий і І. Захарків по 25 цнт. Разом $4.75. — На руки Д. Коваля, зложили добровільні жертви слідуючі добродії: М. Гринчук і Я. Міськів по $1.00; Марія Миськів, С. Гриб і Д. Босід по 50 цнт.; С. Деркач, В. Фірман, А. Дідуник і І. Іваськів по 25 цнт. Разом $4.50. — Всі збірки разом **$30.00**

171. Нюарк, Н. Дж. Товариство „Український Кружок", надіслало дохід з представлень „Перехитряли" і „Сатана в бочці" (надіслав Височанський) **$10.00**

Разом $96.00

Попередно оголошено $2.655.66

ЗАГАЛЬНА СУМА $2.751.66

Семен Ядловський,

касієр „Федерації Українців в Злучених Державах".

83 Grand St., Jersey City, N. J.

НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

(Для вдів і сиріт і на відбудоване знищеного краю).

53. Пітсбурґ, Па. На руки О. Бучака жертвував Р. Гулей **$1.00**

Разом $1.00

Попередно оголошено $780.86

ЗАГАЛЬНА СУМА $781.86

Семен Ядловський,

касієр „Федерації Українців в Злучених Державах"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

НОВИНКИ.

ХТО БУДЕ ЕПИСКОПОМ В ПЕРЕМИШЛИ?

Львівська „Свобода" пише: Як звісно, в часї московського наїзду помер дня 29. цьвітня 1915. перемиський греко-кат. епископ Чехович і від сего часу не іменовано ще його наслїдника. О се епископство старає ся богато виднїйших сьвящеників, між иншими і американський епископ **Сотер Ортинський** з Фїладельфії. Чи вістка про еп. Ортинського правдива, не знаємо, знаємо лишень, що о владичий престол в Перемишли старає ся всїми силами станиславівський епископ **Хомишин** і має за собою польські круги, котрі його в тім попирають. Митрополит Шептицький представив вже правительству „терно" (трійку) кандидатів: **д-ра Боцяна, д-ра Яремка** і ігумена **о. Калиша.** Епископ др. Хомишин, не ждучи на предложене „терна" Шептицьким, предложив від себе „терно" але зовсїм инше. З Василїян мають бути в тім „терні": о. протоігумен **Філяс** і **о. др. Галущинський.** З инших кандидатів вичисляють віденського пароха **д-ра Жука,** перемиського каноніка **о. Василя Левицького** і апостольського вікарія в Сараєві **о. Олексія Базюка.** Хто з тих кандидатів стане перемиським епископом, ще не знати.

ЗМІНА КАЛЄНДАРЯ.

Львівська „Свобода" пише: Станиславівський епископ **др. Хомишин,** котрий не тільки в народних але і в церковних справах іде собі люзом, найчастїйше впоперек нашої народної полїтики, **забажав в часї війни наш церковний калєндар перемінити на латинський так, щоби наші сьвята припадали разом з польськими.** В тій справі віднїс ся він до наших консисторій у Львові і в Перемишли з предложенем, щоби вони і у себе запровадили латинський калєндар. Наші консисторії відповіли епископови Хомишинови, що у них нема тепер епископів, а самі вони є противні тому, щоби тепер впроваджувати у нас латинський калєндар. Чи супроти тої відповіди епископ Хомишин запровадить у себе латинський калєндар, не знаємо, але думаємо, що ні, бо се викликало би непотрібне замішане і оправдане огірчене, а здасть ся нам, що і нарід в станиславівській епархії не послухав би такого епископського приказу.

ЯК ЖИЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЗАСЛАНЦІ НА СИБІРИ?

Наш дїяльний громадянин **п. Антін Рай,** повітовий судія в Тернополи (бувший судія в Любачеві і в Винниках), котрий підчас московського наїзду остав в Тернополи і котрого Москалї яко Українця арештували, а відтак заслали в Сибір, написав картку до ректора духовного семинаря **о. Ілярія Паньковського** у Львові, котру низше наводимо за львівською „Свободою": Шадрина 30 (17) падолиста 1915. Мої дорогі. Оті я з Вашою торбою опинив ся на Сибіри, як се мені Ви предсказували, коли я зі Львова відїздив до Тернополя. Ні меньше ні більше 6000 верств перевандрував я по три і півмісячнім відпочинку в тернопільській тюрмі. Разом зі мною є тут двох Українців, один Поляк і трох Жидів з Тернополя, один глухий селянин з Горуцка коло Дрогобича і кільканайцять инших засланих з Галичини і Росії. В сусїдних селах коло мене є кількох Василїян і наших сьвітських сьвящеників. Що Ви тепер пораблєте, де тепер пробуваєте і як Вам жиєть ся? Я здоров і неволю перебуваю серед відносин не найгірших. Одержую кілька разів тижнево телєграми друковані в Єнісейску, а оскільки лишаєть ся час поза їдженем і спанем, то шию, перу, дрова рубаю, шкарпитки церую, віста заграю, в гуртї при музиці (нашій власній) заспіваю, от і час якось сходить. Напишіть під адресою **Городъ Енисейскъ, Анциферовская волость, деревня Шадрина, Азійская Росія.** Картки не потребуєте оплачувати, бо є окремі для военно полонених. Цїлую Вас сердечно — Ваш Антін.

ПОКЛИКАНЄ УРОДЖЕНИХ В Р. 1868 І 1869.

Ц. і к. міська команда м. Львова оголосила: На внесене міської команди ц. к. мінїстерство краєвої оборони в порозуміню з ц. к. мінїстерством війни змінило реченцї покликаня і місцевости покликаня для річників 1868 і 1869 ось-як: Всї ополченцї уроджені в рр. 1868 і 1869, що ставали до перегляду і були признані здатними в округзі військової команди Львова, на скільки вони в сїм округзі приналежні і мають постійне місце побуту, мають ставити ся: 25. лютого з доповняючого округа Чернівцїв до команди етапової стациї в Радівцях, з доповняючого округа Коломиї до команди етапової стациї в Делятині; 5. марта з доповняючих округів Станиславова й Чорткова до команди етапової стациї в Ворохтї; 15. марта з доповняючих округів Львова, Бережан і Золочева до команди етапової стациї у Львові.

ЗМІНА НА СТАНОВИЩИ ВІЙСКОВОГО КОМАНДАНТА МІСТА ЛЬВОВА.

Львівська „Свобода" доносить: Дотеперішний, другий з черги по освободженю від наїзду, комендант міста Львова ґенерал майор Лєтовський уступив в понедїлок 7. лютого ґенералови майорови Рімлеви своє місце у виконуваню сего уряду, такого важного не тільки з військового становища, а й зі становища цивільного. Нового команданта витають Українцї міста Львова яко давного знайомого, добре записаного в памяти всїх: бо се був він, що увільнений зпід російського ярма українській людности столицї краю відразу дав наглядно відчути, що з військовим увільненем прийшло й визволене національне й полїтичне. Не словами тільки, а й дїлами доказав був Рімль за недовгий час своєї команди у Львові, що він — репрезентант ц. і к. армії — **шанує права української народности і мови на рівні з правами инших народностий в публичнім житю.** Під безсторонним наглядом ґенерала Рімля вернулась українська мова в усїх прилюдних оповіщенях до належних собі прав.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКИХ РОБІТ У МОСКВІ.

Дня 19. падолиста м. р. відкрито в ґалєрії Лємерсє виставу „сучасної декоративної штуки", вишивки, килими і т. ин. Головну увагу звертають на себе українські вироби селянок із села Вербівки, київської ґубернії, та села Скопцї, переяславського пов., полтавської ґубернії. З Вербівки виставлено вишивки, в яких народні мотиви пристосовано до сучасних вимог штуки; зі Скопців надіслано гарну збірку килимів і вишивок з артистичної орґанізації А. Семиградової й Е. Прибильської, що поширюють форми примітивного українського орнаменту.

РОСІЙСЬКІ СУДИ В ГАЛИЦЬКИХ СПРАВАХ.

В московським воєнноокружнім суді розглянено доси вже кілька судових справ бувшого галицького ґенерал-ґубернаторства. Галичан, обжалованих за злочини поповнені в часі російського наїзду Галичини, вивезено до Росії, коли Москалі мусіли цофнути ся. Сперше мали перейти справи їх усіх перед київський воєнний суд, та міністерство війни установило для них остаточно властивість московського воєнного окружного суду. Сей суд розбирав 26. грудня 1915 карну справу цигана Сивака, що з зависти завдав свойому первому братови смертельні рани. Сивака засуджено на півтретя року арештантських рот. Дня 20-го січня 1916 станув знова перед тим судом Данило Офіцинський, селянин з громади Ожидів („каменско-струміловскаво уєзда, львовской ґуберній"), обжалований за убийство селянина Івана Куца. По переведеній розправі признано Офіцинського невинним злочину убийства, але засуджено його за завдане ран, яких наслідком явила ся смерть, на три роки арештантських рот.

—o—

КОЗАЦЬКІ ВУСИ.

Отаман російського кубанського козачого війска ґен. Бабич видав дня 1. січня с. р. ось-такий приказ: „Відповідно до 855-ої статі 7-ої книги збору воєнних постанов з 1859. р., виданого 1907. р., мають усі ґенерали, штабові й висші офіцири та рядовики всіх родів війск, а також усі цивільні урядники військової управи носити вуси. Тимчасом бувало нераз таке, особливо в останних часах, що в мене являли ся не тільки офіцири, але і рядовики з голеними вусами. Добачуючи в сім нарушене постанови закона, а одночасно й нарушене традицій порученого мені війска яко потомків Запорожа, котрі були горді на свої вуси так, що безвусий козак викликав між ними посьміх, прошу начальників ґруп і отаманів відділів нарушеня закона офіцирами і рядовиками безумовно недопускати. Инакше буду приневолений потягнути винуватих до відвічальности".

—o—

РОСІЙСЬКІ БАЙКИ ПРО ЛЬВІВ.

Львівська „Свобода" пише: Російські часописи з кінця грудня і січня переповнені видуманими звістками про опорожнюванє Львова і Чернівців і про перестрах між галицьким і буковинським населенєм. Російська офензива мала викликати у нас нечуваний переполох і люди на стрімголов утікали зі Львова і Чернівців. В Чернівцях усе до чиста вивезено і то не так десь недалеко, але аж у глубину Угорщини, поминаючи Семигород. Очевидно всі ті вістки є зовсім неправдиві, бо у Львові і в Чернівцях населенє заховуєть ся цілком спокійно, певне, що союзні армії вже більше Москалів до краю не пустять. Такі вістки ширить Росія урядово, щоби хоч брехнею піддержати падаючого духа серед російського населеня.

—o—

ЇЗДА ОНУФРІЯ ҐЕЦЕВА ДО АМЕРИКИ.

Москвофільська ґазета „Прикарпатская Русь" подала, що дня 11. липня м. р., по цілорічній подорожі до Америки, явив ся на засіданю „Русского Народного Совіта" в своїм роді визначний москвофільський діяч Онуфрій Ґецев, що недавно помер. „Невтомний робітник" на поздоровлене В. Дудикевича відповів подякою та в коротких словах представив свою діяльність у Злучених Державах північної Америки, Канаді, Китаю і Сибірі. Він „уладжував" російсько-народні віча, орґанізував „російський" нарід, старав ся пізнати докладно його житє. Заки галицькі Москалі оголосять друком повний звіт з подорожі Ґецева, мала „Украинская Жизнь" (кн. 8—9) можність познайомити ся „з повним обрахунком жертв на народний фонд", зібраних на вічах, які уладжував г. Ґецев на величезнім просторі Злучених Держав, Канади, Китаю і Сибіри. Показуєть ся, що жертв зібрано всього 1.197 дол. 2 ц. (2.394 рублів 4 коп.), а по зниженім курсі коло 2.000 рублів). Ґецев великодушно передав жертви по повнім курсі. Та рівночасно Ґецев обрахував собі „на покрите найконечнійших видатків на подорож по 300 рублів на місяць — значить 3.600 руб. за 12 місяців. Хоч „Совіт" „принняв звіт до відома і подякував сердечно за патріотичний, може безкорисний тяжкий труд", всетаки можна запитати, скільки чистого доходу мав москвофільський „народний фонд" з жертв, роздобутих в часі подорожі Ґецева?

ПОМИЛУВАНЄ МОСКВОФІЛІВ.

Як звісно, віденський військовий суд ще в літі минувшого року засудив на кару смерти через повішенє шість москвофільських провідників, а іменно посла **д-ра Дмитра Маркова**, посла і судового надрадника **Володимира Куриловича**, адвоката **д-ра Дрогомирецького** зі Золочева, адв. **д-ра Черлюнчакевича** з **Перемишля**, коваля **Гаврила Мулькевича** з Камінки Струмилової і селянина **Дякова** з Вербіжа коло Рудок, всіх за зраду держави. Вони внесли жалобу неважности, яку суд недавно відкинув. Засуджених однак не повішено, бо кару смерти замінили всім на досмертну вязницю. Вирок є вже тимсамим правосильний і засуджені почали вже відбуванє кари. **Стратили вони всі свої титули, а оба посли, Марков і Курилович свої посольські мандати до парляменту.** Заступником Маркова (посла з брідського округа) є Курилович, так що той мандат буде тепер порожний аж до других загальних виборів, бо в дво-мандатових округах доповняючі вибори переводять ся доперва тоді, коли уступлять оба посли. Заступником Куриловича (посла з сяніцького округа) є знова о. Роман Чайковський з Тарнави коло Ліска, котрий також за москвофільство сидить в Талєргофі чи в якімось иншім кримінали, але що він не є ще засуджений, то на місце Куриловича став він вже після закона послом до парляменту. **Тепер в австрійськім парляменті є тільки один москвофільський (руский) посол, — а се о. Роман Чайковський.**

—o—

МОСКОВСЬКІ ЗЛОДІЙСТВА.

В міністерстві війни в Петроґраді відкрила контрольна комісія великі злодійства, в яких брали участь висші офіцири. Двох злочинців-офіцирів розстрілено, инших заслано на Сибір, а їх майно сконфісковано. Злочинці утворили недалеко Арханґельска фабрику, в якій перероблювано та перетоплювано здобуті кріси і гармати. Після занятя Львова і Чернівців привезли проступники гармати, що мали остатись в Росії яко ознаки побіди, до Арханґельска, та перетопили їх на нові, російські. Шкоду оцінюють на 15 міліонів рублів. Один урядник, що при розділі зисків зістав поминений, доніс з пімсти про все тодішному начальному вождови Миколі Миколаєвичеви, і в той спосіб зрадив цілу справу.

„ПОБІДЯТЬ „НАШІ"!

Юрко: Мошку, хто побідить?
Мошко: Наші!
Юрко: А хто-ж то тоті „наші"?
Мошко: Ну, ті, що побідять!

Добрі робітники.

Єґомость кличуть на парубка:
— Федю, а що ти робиш?
— Я нічого.
— А ти, Михайле?
— Я помагаю Федеви.

Яке їхало...

— Ганю, ти повинна вийти за столяра, щоб тобі язика трохи стесав.

— А ти, Іване, ожени ся з боднарівною, хай тобі пяту клепку упхає в голову.

Цигане, та я чув, що тебе били.

— Ну, то що — та били! Велика річ!

— Та бо я чув, що тебе цілий день били.

— Овва! який то великий день в Петрівку!

— Але ти, небоже, мусів добре Петра ударити, коли так кричав?

— Та бігме ні, ледво дотулив ся рукою...

— А чомуж йому пика так напухла?

— То зі злости на мене...

В суді.

— Ви кажете, що жінка ваша кинула вам горшком в голову?

— Так, пане сендзьо.

— А чом на вашій голові нема знаків?

— Ба, але зате на горшку їх повно.

Поворожила.

Прийшли в село цигани. Малі циганята метнулись по хатах на жебранину, а радше, щоби дещо вкрасти, а циганка пійшла бабам ворожити. Прийшла циганка до одної хати, а там застала лиш жінку.

— Жінко, я вам поворожу!

— Ой, поворожте, бо моя корова саме від неділї не припускає молока.

— А вийміть, каже циганка, корону. Я вам її не возьму, лиш до вороженя треба. Виняла жінка корону.

— Оттут поставте мені на долоні — каже циганка.

Жінка поставила корону на долоню. Циганка завязала їй очи хусткою тай каже:

— Тепер обернїть ся три рази навколо себе, а за третим разом як зловите рукою мою руку, де є корона, так я вам скажу, яка то відьма вашій корові молоко відібрала.

Жінка обернулась три рази довкола себе, за третим разом хап рукою, а в хаті по циганці і слід загинув.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром. Пишіть на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Друкарня „Свободи"

виконує СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ, як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛЇ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.